

‘Waarom neemt Belgische regering geen tegen-maatregelen tegen Rwandese hackers?’

Koen Vidal

De Standaard, vrijdag 23 juli 2021

Dissidenten en journalisten staan machteloos als een autoritair regime met de Pegasus-spyware van het Israëliische NSO hun smartphone hackt, zegt cybersecurity-expert Bart Preneel (KU Leuven). ‘Die aanvallen zijn zeer krachtig en kunnen bovendien amper opgespoord worden. Wel kun je enkele basismaatregelen nemen: als je een vertrouwelijk gesprek wilt voeren, weer dan alle smartphones uit de kamer. En als je als opposant of journalist een gesprek hebt in de ambassade van een dubieus land, laat dan je smartphone gewoon achter in je wagen, want de kans dat je toestel bij zo’n bezoek besmet raakt, is reëel.’

Het valt op: tot nu toe reageert de Belgische overheid erg minimalistisch op Pegasus-gate. Een vertrouwelijk gesprek van minister Wilmès werd hoogstwaarschijnlijk door Rwandese spionnen afgeluisterd, maar voorlopig komen er geen boze verwijten aan het adres van Kigali.

‘Uiteraard niet: een groot aantal overheden is zelf klant bij NSO of heeft zelf een hackingteam dat zich met soortgelijke spionage bezighoudt. Edward Snowden zegt dat we software als Pegasus strafbaar moeten maken omdat we ervan moeten uitgaan dat die spyware vroeg of laat in foute handen terecht komt. Vanuit ethisch standpunt kan ik die oproep alleen maar steunen, maar ik vrees dat het praktisch onmogelijk zal zijn om de klok terug te draaien. Veel landen, ook democratieën, hechten steeds meer belang aan spionage en hebben behoefte aan software als die van Pegasus. Kijk naar Duitsland dat een leger van 5.000 à 10.000 hackers aan het oprichten is.’

Van een rechtsstaat als Duitsland zou je wel kunnen verwachten dat die toezicht houdt op zijn spionnen.

‘Inderdaad, eigenlijk zouden al die activiteiten gecontroleerd moeten worden. Maar je mag daarover niet te naïef zijn: als je terroristen en maffiosi kunt volgen, is het even gemakkelijk om dat met journalisten en dissidenten te doen. Vroeg of laten zullen die grenzen overschreden worden.’

Tegen een autoritair regime dat over Pegasus beschikt, kan een land als België dus niets doen?

‘Je hebt geen technologische wapens om je daartegen te verdedigen. Wat natuurlijk wel kan, is dat de Belgische staat politieke druk uitoefent op een land als Rwanda opdat de spionageactiviteiten op burgers en dissidenten in België zouden stoppen. Als we het over het afgeluisterde gesprek hebben tussen minister Wilmès en Carine Kanimba (de dochter van de gearresteerde ‘Hotel Rwanda-held’ Paul Rusesabagina, red.), lijkt het me toch cruciaal dat België hierover een sterk punt maakt en politieke tegenmaatregelen treft. Tegelijk valt het me op dat er in België niet echt een cultuur heerst om een politiek debat te voeren over de grenzen van inlichtingen- en politiediensten en de manier waarop buitenlandse spionagediensten ons kunnen bedreigen. In landen als de VS, Groot-Brittannië en Nederland is dat kritische debat er wél.’